Projekt transformácie vzdelávania a školy pre digitálnu dobu :)

Pripravenosť slovenskej populácie na najbližšie desaťročie je slabá, keďže už vieme predpokladať, že následkom štvrtej priemyselnej revolúcie a jej dopadov na ľudskú silu v procese digitálnej transformácie zanikne 40 až 60 % tradičných povolaní. Vzniknú však nové, s novými nárokmi na zamestnanca, aby ovládal digitálne technológie. Musíme sa naučiť žiť s myšlienkou, že nás bude oslovovať čím ďalej, tým viac nových technológií a umelá inteligencia, a nie vždy len s dobrými úmyslami. V súčasnosti sa cielene deje iba málo aktivít, ktoré by pôsobili preventívne. Nič nenasvedčuje tomu, že by naša spoločnosť zachytávala trendy a skôr hľadala uplatnenie v nadchádzajúcich zmenách, než bola ich pasívnym prijímateľom, prípadne obeťou. Výskumy ukazujú, že táto nepripravenosť môže ohroziť konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky a spôsobiť zaostávanie jej výkonnosti.

Jednou z ciest, ako zvrátiť súčasný stav, je naštartovať už na školách zmenu myslenia a spôsobu vzdelávania. K tejto téme sa začiatkom januára stretli okolo okrúhleho stola zainteresovaní a predstavili zámer nového národného projektu Transformácia vzdelávania a školy pre digitálnu dobu. Na konci januára už zámer národného projektu schválila monitorovacia komisia výboru operačného programu Ľudské zdroje za prispenia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Trojročný projekt ide na pomoc riaditeľom a učiteľom a v konečnom dôsledku i žiakom - našim deťom. Primárne má za cieľ pripraviť učiteľov na kvalitné vzdelávanie a digitálnu transformáciu. Zo samotnej školy sa má stať vedomostná organizácia. Táto iniciatíva zamestnávateľov vychádza z kritického stavu, pretože vysoké školy a stredné odborné školy sa sťažujú na nekvalitne pripravených žiakov prichádzajúcich z nižších stupňov vzdelávania a zamestnávatelia tieto nedostatky musia odstraňovať na vlastné náklady. Ukazuje sa, a vyplýva to i z oficiálnych zistení Štátnej školskej inšpekcie, že náš vzdelávací systém od materskej a základnej školy „tradičným“, či skôr „nemenným“ spôsobom výučby potláča potenciál dieťaťa rozvíjať sa, jeho prirodzenú zvedavosť, osobnú iniciatívu a aktivitu. Projekt chce byť štartovacou iskrou pre dobré vzdelávanie už od výchovy v materských školách s výhľadom na „digitálnu dobu“, ktorá sa nezadržateľne blíži.

Andrej Bederka, zástupca Digitálnej koalície a Republikovej únie zamestnávateľov, iniciátorov projektu uvádza, že aj na Slovensku máme kvalitne vzdelávajúce školy. Učitelia v nich sa nezameriavajú len na memorovanie a prednášanie od tabule, ale okrem vedomostí dávajú deťom aj potrebné zručnosti. Paradoxne, nejde ani tak o

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

digitálne zručnosti, ako o schopnosť detí dobre komunikovať, kriticky hodnotiť a spracovávať informácie a efektívne ich prezentovať, rozvíjať svoju tvorivosť, kritické myslenie a preberať iniciatívu vo svojom živote. Považuje sa za úplne samozrejmé, že toto všetko deti musia zvládnuť v prostredí pokročilých digitálnych technológií. Takéto školy vychovávajú deti k samostatnosti, iniciatíve, zdravým postojom a to všetko motivujúcim spôsobom tak, že sa deti na školu tešia. Inými slovami, dobre vzdelávajúce školy vybavujú svojich absolventov plnými kompetenciami pre uplatnenie sa v budúcom živote.

Projekt preto podporí prenos dobrej vzdelávacej praxe navzájom medzi školami a učiteľmi. Umožní tým občianskym iniciatívam a súkromným firmám, ktoré dnes intenzívne podporujú dobré vzdelávanie, aby ešte rozšírili sieť svojho pôsobenia v duchu „nech tí, čo vedia, to ukážu tým, ktorí chcú". Okrem toho, že je absolútna väčšina finančných prostriedkov projektu určená na personálne výdavky samotných učiteľov, ktorí si týmto projektom môžu prilepšiť, odmenou učiteľovi má byť predovšetkým podchytený záujem žiaka a obojstranne motivujúce učenie sa. Samotná škola sa pripraví kvalitným vzdelávaním a dobrou povesťou na „prežitie" pri demografickom poklese počtu žiakov.

Ani súčasnosť, ani budúcnosť nie sú radostné

Pripravujeme síce žiakov pre súčasnosť. Avšak pripravujeme ich aj pre dobu, ktorá príde? Ivana Gregorová, námestníčka riaditeľa Štátneho inštitútu odborného vzdelávania, ktorý sa zhostil úlohy prijímateľa národného projektu, hovorí: *„V rámci všetkých meraní sme pod priemerom, či už v meraniach OECD alebo PISA zaostávame aj za susednými krajinami. Naši žiaci nemajú tie zručnosti, ktoré by im po skončení strednej školy pomáhali uplatniť sa na trhu práce. A aká je situácia v súčasnosti? Hoci podľa Štátnej školskej inšpekcie 95 % učiteľov vie, že hodina má zaujať, na 58 % hodinách dominuje výklad, 33 % učiteľov text z učebnice len číta a žiaci si robia poznámky. Až 58 % učiteľov tvrdí, že škola má dať poznatky, a nie pochopenie súvislostí, čo je veľká chyba. Je znepokojivé počuť, ako 55 % učiteľov vyhlasuje, že so žiakmi treba diskutovať, reálne to robí iba 31 %. "*

Výsledkom je, že veľké množstvo detí škola nebaví, až 1/5 z nich uvažuje o odchode do zahraničia. Do učenia treba dostať radosť. Deti obľubujú testovanie nových poznatkov v praxi, treba im to zabezpečiť. To, že nová generácia Z je multitaskingová, je vhodné využiť a pracovať s tým.

Škola pre budúcnosť

Dosť ťažko sa vieme presne pripraviť na to, čo nás o desať – dvadsať rokov čaká. Tento projekt má však ambíciu pomôcť začať školám s transformáciou a pripraviť sa na budúcnosť. Andrej Bederka predpovedá: *„Riaditelia škôl už dnes požadujú vyšší podiel odborných a pedagogických asistentov na vzdelávaní popri učiteľovi, no v budúcnosti to môžu byť iní asistenti, ako sme zvyknutí. Nedostatok živej sily zrejme nahradia digitálne technológie a umelá inteligencia. Rozvoj digitálnych technológií môže prostredníctvom rôznych chatbotov zabezpečiť osobný prístup vo vzdelávaní podľa individuálnych potrieb žiaka. Z učiteľov sa stanú viac koordinátori vzdelávania, ktorí budú dbať na rozvoj mäkkých zručností a kľúčových kompetencií žiakov. Tak aspoň predpovedajú niektoré zahraničné štúdie. Kým však k tomu príde, sme to my, ktorí musíme zlepšiť vzdelávanie na školách a pozdvihnúť rolu učiteľa ako láskavého majstra detskej duše. Už máme prvé lastovičky v podobe viacerých proaktívnych škôl a inovatívnych učiteľov. Napríklad Spojená škola na Letnej ulici v Poprade bola viackrát označená ako najjužnejšia fínska škola. Inšpirovala sa kvalitným vzdelávaním v zahraničí a podarilo sa jej ho preniesť do vlastnej pedagogickej praxe. Táto inak bežná škola dokáže zaujať svojich žiakov po celý deň. Napríklad systémom tzv. „tematických parkov" pomáha žiakovi uvedomiť si svoje silné stránky a veľmi prirodzeným spôsobom ho usmerňuje pre budúce uplatnenie sa v živote a v kariére už od mladého veku. Je množstvo škôl, ktoré aktívnym prístupom zlepšili vzdelávanie. Často to robili na kolene, bez podpory odborných inštitúcií školstva a len vo vybraných predmetových oblastiach alebo spôsobom tematického, či projektového vzdelávania. To všetko sú nazbierané klenoty pedagogickej praxe a takéto školy predstavujú štartovací potenciál pripravovaného projektu."*

Špecifiká projektu

Príprave školy na digitálnu budúcnosť sa momentálne koncepčne nikto nevenuje. V projekte je preto dominantná podpora znalostného manažmentu a vízia školy ako znalostnej organizácie, zameranie na rozvoj kompetencií vedúcich pracovníkov škôl a samozrejme, učiteľov. Kľúčovú rolu hrajú proaktívne školy a inovatívni riaditelia a učitelia, ktorí tak môžu byť vzorom pre ostatné školy. Projekt bude ponúkať spoluprácu so školami, občianskymi iniciatívami či súkromnými firmami učiteľom iných škôl, ktoré prejavia záujem. Každá zúčastnená škola bude môcť obsadiť platenú pozíciu koordinátora na škole po vzore podobných projektov vo Veľkej Británii, Fínsku, títo budú podporovať a čiastočne i školiť svojich kolegov pedagógov, a tak im pomáhať zapájať sa do projektu. Malo by narásť vyučovanie prostredníctvom IKT, ak sa doteraz ešte tieto prostriedky nevyužívali dostatočne. Aby učiteľ čo najmenej opúšťať svoju školu a nemusel byť suplovaný, vzdelávanie a doškoľovania bude prebiehať prostredníctvom videokonferencií a kolaboratívnych nástrojov. Očakávanú bohatú výmenu skúseností a komunikácie medzi školami a učiteľmi bude projekt podporovať.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Projekt podporí tiež študentov pedagogických fakúlt a fakúlt pripravujúcich budúcich učiteľov tak, aby mali možnosť prísť do styku so skutočne dobrou pedagogickou praxou.

Kedy sa projekt spustí?

Ak sa v krátkom čase podarí zozbierať dostatočnú ponuku proaktívnych škôl, občianskych iniciatív a súkromných firiem, ak sa podarí zabezpečiť záujem a podporu zo strany zriaďovateľov škôl o účasť na takomto vzdelávaní a ak sa za to postaví aj odborná verejnosť i učitelia samotní, tak po detailnom vypracovaní a po schválení na ministerstve školstva bude možno projekt spustiť od septembra roku 2020.

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- **https://www.pcrevue.sk/a/Projekt-transformacie-vzdelavania-a-skoly-pre-digitalnu-dobu.**

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania